

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การทดลองใช้เครื่องมือ การนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 10
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงาน กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 10

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย บุคคล 3 กลุ่มคือ ประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน จำนวน 601 คน กรรมการกลุ่มโรงเรียนจำนวน 5,970 คน และครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 41,378 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528:1-4) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้ตารางกำหนดขนาดของ Krejcie and Morgan (1970 : 607-610) ส่วนวิธีการสุ่มตัวอย่างใช้แบบผสม (Multi-Stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน จำนวน 242 คน กรรมการกลุ่มโรงเรียน จำนวน 361 คน ครู-อาจารย์ โรงเรียนประถม

ศึกษา จำนวน 381 คน รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 984 คน

การหากลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นรายจังหวัด อำเภอและกลุ่มโรงเรียนได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- (1) หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มเป็นรายจังหวัด โดยเทียบสัดส่วนตามจำนวนประชากรแต่ละกลุ่มที่มีในแต่ละจังหวัด
- (2) สุ่มตัวอย่างอำเภอ 50% ของจำนวนอำเภอในแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 10
- (3) หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มเป็นรายอำเภอ โดยเทียบสัดส่วนตามจำนวนประชากรแต่ละกลุ่มที่มีในแต่ละอำเภอ
- (4) สุ่มตัวอย่างกลุ่มโรงเรียนแต่ละอำเภอตามจำนวนที่กำหนดได้ในข้อ (3) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
- (5) สุ่มตัวอย่างโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนตามข้อ (4) ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย แยกเป็น
 - ก. สุ่มตัวอย่างกรรมการกลุ่มโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนตามข้อ (5) ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย
 - ข. สุ่มตัวอย่าง ครู-อาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนตามข้อ (5) ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย

รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากรปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	จำนวนประชากร (N)				จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร (n)			
	ประชาชน กลุ่ม	กรรมการ กลุ่ม	ครู	รวม	ประชาชน กลุ่ม	กรรมการ กลุ่ม	ครู	รวม
อุบลราชธานี	183	1,817	11,112	13,112	74	110	102	286
ร้อยเอ็ด	102	1,088	8,101	9,291	41	66	75	182
กาฬสินธุ์	78	789	6,239	7,106	31	48	57	136
มหาสารคาม	77	803	5,946	6,826	31	48	55	134
นครพนม	62	623	4,286	4,971	25	38	39	102
ยโสธร	63	531	3,667	4,261	25	32	34	91
มุกดาหาร	36	319	2,027	2,382	15	19	19	53
รวมทั้งหมด	601	5,970	41,378	47,949	242	361	381	984

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่ง

ออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะ

คำถามแบบตรวจสอบรายการ มีคำถาม 5 ข้อ

- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียน มีลักษณะคำ

ถามแบบตรวจสอบรายการ มีคำถาม 45 ข้อ ดังนี้คือ

การตัดสินใจ	มีคำถาม	6 ข้อ	คือจากข้อ 1-6
การวางแผน	มีคำถาม	10 ข้อ	คือจากข้อ 7-16
การจัดองค์การ	มีคำถาม	5 ข้อ	คือจากข้อ 17-21
การติดต่อสื่อสาร	มีคำถาม	7 ข้อ	คือจากข้อ 22-28
การใช้อิทธิพล	มีคำถาม	7 ข้อ	คือจากข้อ 29-35
การประสานงาน	มีคำถาม	5 ข้อ	คือจากข้อ 36-40
การประเมินผล	มีคำถาม	5 ข้อ	คือจากข้อ 41-45

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงาน
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด มีคำ
ถาม 25 ข้อ ดังนี้คือ

การตัดสินใจ	มีคำถาม	3 ข้อ	คือจากข้อ 1-3
การวางแผน	มีคำถาม	6 ข้อ	คือจากข้อ 4-9
การจัดองค์การ	มีคำถาม	2 ข้อ	คือจากข้อ 10-11
การติดต่อสื่อสาร	มีคำถาม	3 ข้อ	คือจากข้อ 12-14
การใช้อิทธิพล	มีคำถาม	5 ข้อ	คือจากข้อ 15-19
การประสานงาน	มีคำถาม	3 ข้อ	คือจากข้อ 20-22
การประเมินผล	มีคำถาม	3 ข้อ	คือจากข้อ 23-25

กำหนดระดับของปัญหาเป็น 4 ระดับโดยให้คะแนนเป็น 3 2 1 0 ดังนี้

มีปัญหามาก	ให้คะแนนเป็น 3
มีปัญหปานกลาง	ให้คะแนนเป็น 2
มีปัญหาน้อย	ให้คะแนนเป็น 1
ไม่มีปัญหา	ให้คะแนนเป็น 0

การคำนวณผลที่ได้จากเกณฑ์เฉลี่ย จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามให้เกณฑ์ ดังนี้

2.51 - 3.00 หมายถึงมีปัญหาในระดับมาก

1.51 - 2.50 หมายถึงมีปัญหาในระดับปานกลาง

0.51 - 1.51 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย

0.00 - 0.50 หมายถึง ไม่มีปัญหา

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาทั้งจากบันทึกการประชุม การสัมภาษณ์ตลอดจนเอกสารแล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลเข้าด้วยกัน สร้างเป็นแบบสอบถามขึ้นมา

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความแม่นยำตรงในเนื้อหา (content validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับประธานคณะกรรมการ กลุ่ม กรรมการกลุ่ม และครู-อาจารย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ (reliability) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยงหรือค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.94 แสดงว่าแบบสอบถามที่มีความเที่ยงอยู่ในระดับสูง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำปรึกษาแนะนำมีดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ ตำแหน่ง คณบดีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. อาจารย์เสนาอ ภิรมย์จิตรพ่อง ตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
3. อาจารย์จำนัญ เกียรติมงคล ตำแหน่งผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัว

4. อาจารย์นิราศ จันทรจิตร ตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุนทรทรัพย์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอให้บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10 เพื่อขอความช่วยเหลือในการจัดส่งแบบสอบถาม ไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ต่อจากนั้นก็ขอให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนอีกทอดหนึ่ง และผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดในเดือนมีนาคม 2530 จำนวน 882 ฉบับ จากจำนวนที่ส่งไป 984 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.63 ของแบบสอบถามที่ส่งไป รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2 และ 3 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่างประชากร	แบบสอบถาม ที่ส่งไป	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
ประธานคณะกรรมการกลุ่ม	242	224	92.56
กรรมการกลุ่ม	361	350	96.95
ครู-อาจารย์	381	308	80.83
รวม	984	882	89.63

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืนและที่วิเคราะห์ได้

กลุ่มตัวอย่างประชากร	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	แบบสอบถาม ที่วิเคราะห์ได้	คิดเป็นร้อยละ
ประธานคณะกรรมการกลุ่ม	224	213	95.09
กรรมการกลุ่ม	350	343	98.00
ครู-อาจารย์	308	293	95.13
รวม	882	849	96.26

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดนำเสนอเป็นปัญหาและอุปสรรคในแต่ละด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ (reliability) ของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์ α (ประคอง กรรณสูตร 2525 : 52)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{\sum S_x^2} \right]$$

n = จำนวนของข้อในแบบสอบถาม

S_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของผู้เริ่มการทดสอบทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

2. ค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

3. มัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ใช้สูตร (ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum f x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่ามัชฌิมเลขคณิต

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n = จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร (ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 81)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{n} - \left[\frac{\sum fx}{n} \right]^2}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อความ

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

x = คะแนนที่กำหนดตามสเกล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย